

سر فصل های دروس کارشناسی ارشد ادیان و عرفان

فهرست:

دین یهود Error! Bookmark not defined.

تاریخ مسیحیت: ۳

دین و مسائل جدید: ۴

تاریخ تصوف ۱ ۵

تاریخ تصوف ۲ ۶

ادیان هند و بودایی: ۷

متون دینی و عرفانی به انگلیسی ۸

علم کلام تطبیقی ۹

متون عرفانی به عربی ۱۰

ادیان خاور دور ۱۱

روش های دین پژوهی ۱۲

ادیان پیش از اسلام ۱۴

عرفان و ادب فارسی ۱۵

زبان عمومی ۱۶

تاریخ یهود

تعداد واحد : ✕

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : شناخت سیرتاریخ دین یهود و اصول اعتقادی آنها *

سرفصل دروس :

دین یهود ، مختصری درباره اوضاع اجتماعی و فکری مصر و خاورمیانه پیش از آغاز دین یهود در کنعان و فلسطین
 سلیمان و داود * تاسیس معبد * روابط قوم یهود با
 دلت های آشور و بابل ، دوران اسارت - تدوین اسفار
 دوران بازگشت و تعمیر معبد * روابط با دولت ایران * روابط
 با دولت ایران * روابط با دولت روم * عصر مکیان * فرقه های
 یهودی (صدوقیان : فرسیسان ، اسن ها ، تعمیری ها)
 آغاز مسیحیت * روابط با کلیسای مسیحی - دوران پراکندگی
 * تدوین تلمود -
 طبقه * ربانیون * یهود در اسپانیا * یهود بعد از رنسانس
 و درسد * های اخیر * حکمت و عرفان یهودی *

منابع اصلی درس:

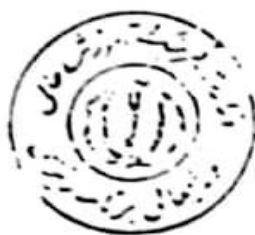
تاریخ: جامع ادیان، جان ناس - مقارنه الادیان تالیف دکتر احمد شلی،

قاهره، ۱۹۶۷ جلد اول (یهود) جلد دوم (مسیحیت) *

- Hastings, Encyclopedia of Religion and Ethics.

- R.C. Zachner, A Concise Encyclopedia of Living Faiths

تاریخ مسیحیت:

نام درس : تاریخ مسیحیت

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : شناخت سیرتاریخی دین مسیحیت و اصول اعتقادی آنها

سرفصل دروس :

محیط فکری فلسطین و روم پیش از آغاز مسیحیت • ظهور مسیح • کلیسای اولیه • مذاهب گنوسی • کلیسای روم • تدوین اناجیل • مقایسه اناجیل سه گانه (مرقس ، لوقا ، متن) و نامه های پولوس رسول • زندگی مسیح بر حسب اناجیل سه گانه • یوحنا • یحیی معمدان • پولوس رسول - رسولان تشکیل کلیسای روم ، سنت اگوستین • کلیسای ارتودکس شرقی • مسیحیت در آسیای مرکزی - مسیحیت در سرزمینهای اسلامی • کلیسای در قرون وسطی • فلسفه مسیحی در قرون وسطی • علل نهضت اصلاحی کلیسا • نتایج اصلاح کلیسا • کمالون و لوتر • پیدایش کلیسای کاتولیک و کلیساهای پروتستان • کلیسا در برابر اومانیسم • کلیسا در برابر پیشرفتهای علمی جدید •

منابع اصلی درس :

تاریخ جامع ادیان بزرگ : جان ناس - مقارنه الادیان تالیف احمد شبلی

جلد دوم : مسیحیت

مقالات مربوط به مسیحیت از : دائرة المعارف ادیان الیاده

عنوان درس: دین و مسائل جدید
Religion and the New Discussions

نظري	نوع درس:
۲	تعداد واحد:
الزامي	نوع واحد:
ندارد	بیش نیاز:
نیمسال دوم	زمان اخذ:
کارشناسی ارشد	مقطع:
	سرفصل:

- دین و محیط زیست، دین و رسانه
- دین و مباحث راجع به کنترل موالید
- دین و حقوق بشر، دین و صلح جهانی
- دین و معنویت، دین و گفتگوی ادیان
- دین و نهضت های جدید دینی،
- دین و فمینیسم
- دین و معضل بنیادگرایی

منابع: مجموعه مقالات دین پژوهی، میرچا الیاده، ترجمه خرمشاهی؛
تفکر دینی در قرن بیستم، جان مک گوار، ترجمه بهزاد سالکی؛
منابع الکترونیکی متعدد؛ و مقالات مرتبط در
Encyclopaedia of Religion, ed. M. Eliade;
Encyclopaedia of Religion & Ethics, ed. J. Hastings;

تاریخ تصوف از آغاز تا حمله مغول

تعداد واحد : ۲

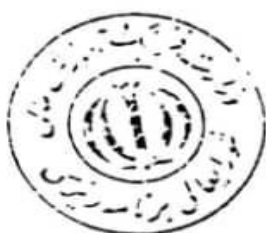
نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با پیدایش تصوف در اسلام و سیر آن تا قرن

هفتم هجری

سرفصل دروس :

کلمه "صوفی"، وجوه اشتیاق و تعریف آن.

منابع افکار عرفانی اسلامی در آیات قرآنی و احادیث و اخلاق و رفتار پیغمبر

اکرم و صحابه، پیدایش زهد در آغاز اسلام - اختلاف زهد و رهبانیت.

نخستین عرفاء، اسلامی (حن بصری، رابعه، ابراهیم ادهم، بایزید بظامی

ذوالنون مصری، خلّاج، جنید).

نخستین آثار عرفان اسلامی (آثار ابوطالب مکی، کتاب اللمع ابونصر سراج، رساله

قشیریه، کشف المحجوب، هجویری).

کتاب التعریف کلاباذی.

رشد تصوف در خراسان، ابوسعید ابی الخیر، خواجه عبدالله انصاری.

ابن عربی و وحدت وجود، تاثیر افکار ابن عربی در تحول افکار عرفانی، شارحان

آثار ابن عربی.

تاثیر حمله مغول در افکار عرفانی، عرفان اسلامی در شبه قاره هند.

عرفاء بزرگد این دوره (جلال الدین بلخی، فخر الدین عراقی، شیخ محمود شبستری،

نور الدین جامی).

تاریخ تصوف - از قرن هفتم تا عصر حاضر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد :

پیش نیاز :

هدف : آشنایی دانشجویان با تاریخ تصوف از قرن هفتم تا عصر حاضر .

سرفصل دروس :

سلسله‌های تصوف تا قرن دهم هجری - تاثیر مکتب ابن عربی در جریانهای عرفان
نظری در دنیای اسلامی (اسپانیا - افریقای شمالی - ایران و خاورمیانه - شبه
قاره هند) - راتاسیس سلسله‌های تصوف در شهرهای شمالی شبه قاره هند و
هندوستان - خانقانه‌های تصوف در ایران از زمان شاه نعمت الله ولی و ارتباط
سلسله‌ها با همدیگر (کبرویه - نعمت الله الهی - نقشبندی - چشتیه و قادریه)
آثار مهم عرفانی از قرن هفتم به بعد - تصوف در دوره صفویه - زندیه و قاجاریه -
روابط فقها و عرفا .

منابع اصلی درس:

جستجو در تصوف ایران دکتر زرین کوب - طرائق الحقایق - ریاض السیاحه و
بستان السیاحه زین العابدین شیروانی - سلسله‌های تصوف در ایران - تاریخ
ادبیات ایران - تالیف دکتر صفا - تاریخ ایران در دوره صفویه - زندیه -
قاجاریه .

A History of Sufism in India , by Sayid- Athar
Addas Rizvi, II vol , New Delhi , 1975

ادیان هند و بودایی:

ادیان هند و بودایی

۱ تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : شناخت ادیان هند (هندوئی و بودائی) و سیرتاریخی و اصول

معتقدات آنها.

سرفصل دروس :

۱. ادیان هندوئی - اشاره مختصر به ادیان یومی ماد قبل از آمدن آریائی‌ان -
مهاجرت اقوام آریائی - وداها و دین ودائی - اوپانیشادها - شیواپرستی -
آداب دینی در معابد - اوتارها - ویشنوپرستی - راماینه و مهابهارات -
اهمیت کرشنا در ویشنوپرستی - بهاگوادگیتا - نهضت بهکتی -
تاثیر اسلام در نهضت بهکتی - دین جاینی - دین سیکه - تاثیر اسلام در دین سیکه -
نهضت‌های جدید - مختصری درباره فلسفه دینی و عرفانی هند (ودانته و سیکه -
یوگا) -
۲. دین بودائی - بودا و ادیان هندوش - زندگی بودا و تعلیمات او - شورای
اول و پیدایش فرقه‌ها - دو فرقه اصلی مهاییانا و هینایانا - بودهییم - آشوکا -
وکوشهای او در تقویت و ترویج دین بودائی - تدوین کتب دینی بودائی بزرگان
پالی - دین بودائی در خاورمیانه - و در آسیای جنوب شرقی -
دین بودائی در چین و ژاپون - مکتب زن در ژاپون -
اشاره اجمالی به مکتب‌های فلسفی بودائی -

متون دینی و عرفانی به انگلیسی:

متون دینی و عرفانی به زبان خارجی (انگلیسی، فرانسه، آلمانی)

۲

تعداد واحد :

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنائی با متون مختلف و اصطلاحات مربوط به علوم

دینی و عرفانی

بر فصل دروس :

انتخاب از ترجمه های معتبر آثار دینی و عرفانی اسلام

و جهات

فصل عرفان از کتاب "انواع تجربه های دینی ویلیام جیمز"

فصل عرفان نوافلاتونی از کتاب "عرفان مسیحی" اینگ.

علم کلام تطبیقی:

علم کلام تطبیقی

- تعداد واحد : ۳
نوع واحد : نظری
پیش نیاز :
هدف : آگاهی دانشجویان از اعتقادات کلامی و فرق مختلف اسلام و جستن راههایی که موجب وحدت نظریین ایشان شود .
سر فصل دروس :

- ۱- تاریخ علم کلام در اسلام
- ۲- امور عامه در مقدمات فلسفه و علم کلام
- ۳- در صفات ثبوتیه خداوند
- ۴- در صفات سلبيه خداوند
- ۵- در عدل خداوند
- ۶- در ربوبت عامه و خاصه
- ۷- در امامت
- ۸- در معاد
- ۹- در ایمان
- ۱۰- در امریه معروف و نهی از منکر

منابع اصلی درس:

- ۱- شرح العقاید النسفیة فی اصول الدین و علم الکلام .
- ۲- النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر .
- ۳- خلاصه الکلام در عقاید فرق اسلام - تألیف دکتر مشکور .

متون عرفانی به عربی:

متون عرفانی بزبان عربی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : آشنائی با آثار عرفانی اسلامی بزبان عربی و درک مفاهیم

و معانی عرفانی از این راه .

سرفصل دروس :

گزیده هائی از :

• کتاب اللمع ابونصر سراج

• رساله قشیریه

مقامات العارفین ، از اشارات ابن سینا ، با شرح مضامین

و اصطلاحات عرفانی .

منابع اصلی درس:

اللمع فی التصوف از ابونصر سراج .

رساله قشیریه از ابوالقاسم قشیری .

مقامات العارفین .

منابع فرعی درس:

ادیان خاور دور

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : شناخت ادیان خاور دور (چین و ژاپن) و سیر تحول

افکار دینی در آن نواحی •

سرفصل دروس :

چین : پرستش آسمان (آئین) پرستش ارواح نیاکان •

کنفوسیوس و اصول دینی اجتماعی کنفوسیوس •

لائوتسه • تائو •

بودیسم بودائی هند • بوداپرستی چین و تبتی •

کنفوسیوس جدید • ترکیب جریانهای مختلف دینی •

ژاپن - مذاهب | ساطیربومی - شینتو •

بودیسم بودا از چین • ترکیب مذاهب و آداب بومی •

شینتو با دین بودا و روش عرفانی زن •

منابع اصلی درس :

تاریخ تمدن چین - از دوره تاریخ تمدن ویل دورانت •

- Hastings, Encyclopaedia
of Religion and Ethics.

عنوان درس: روشهای دین پژوهی و ادیان
ابتدایی
The methods of Religious studies and Primitive Religions

نوع درس:	نظری
تعداد واحد:	۲
نوع واحد:	الزامی
بیش نیاز:	ندارد
زمان اخذ:	نیمسال اول
مقطع:	کارشناسی ارشد
سرفصل:	

- الف: آموزش و پژوهش در حوزه روش های دین پژوهی:
- ۱- روش نقد تاریخی: مشتمل بر آموزه های نظری در باره تاریخ، علم تاریخ و شیوه های به کار بستن نظریه های مربوط به تکامل گرایان در مطالعات دین شناسی
 - ۲- مطالعات مردم شناسی و انسان شناسی و پیوند آن با علم مطالعه تطبیقی ادیان
 - ۳- روش ساختارگرایی و کارکردگرایی در مطالعات تطبیقی ادیان و چگونگی کاربرد آن روش ها در حوزه علوم اجتماعی و روان شناسی با نظر به پژوهش های دینی
 - ۴- روش پدیدارشناسی، اقسام پدیدارشناسی و تاثیر آن در مطالعات تطبیقی ادیان و کیفیت کاربرد آن در مطالعات دین شناسی
 - ۵- روش تفسیر متون و هرمنوتیک و اعمال آن در مطالعات دین پژوهی
 - ۶- نقد و بررسی روش های مطرح و معرفی اندیشمندان و آراء متفکران برجسته هر حوزه
 - ۷- نظریه های مربوط به ادیان و آنیمیزم، توتیمیزم

منابع:

جامعه شناسی، آنتونی گیدنز؛ جامعه شناسی دین، ملک
هامیلتون، ترجمه ثلاثی؛ ماکس وبر و جامعه شناسی، ترجمه
نیک گهر؛ تاریخ مردم شناسی، هس، ترجمه ابوالقاسم
طاهری؛ مجموعه مقالات دین پژوهی، میرچا الیاده، ترجمه
خرمشاهی؛ مطالعات مردم شناسی دین، برایان ترنر؛ تاریخ
طبیعی دین، دیوید هیوم، ترجمه حمید عنایت؛ دین و روان،
ویلیام جیمز؛ روان شناسی دین، یونگ، ترجمه محمد
سروری، حلقه انتقادی، دیوید هاروی، ترجمه مراد فرهادپور
تاویل ساختار متن، بابک احمدی؛ پدیدار شناسی دین، محمود
خاتمی و مقالات مرتبط در

Encyclopaedia of Religion, ed. M. Eliade;

Encyclopaedia of Religion & Ethics, ed. J. Hastings;

ادیان پیش از اسلام:

ادیان ایران پیش از اسلام

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : شناخت ادیان قدیم ایران و سیر تحول افکار و

عقاید در ایران پیش از اسلام *

سرفصل دروس :

دین آریائیان قدیم ، ظهور زرتشت ، گاتاها و دین کائانی

اوستای جدید با زمانه های دین قدیم آریائی در اوستای جدید

یشتها ، یسناها ، وندیداد *

دین ایرانیان در عصر هخامنشیان بر اساس سنگنبشته ها و

آثار مورخان یونانی ، دین زرتشتی در دوره ساسانی ،

بهضت دینی در دوره شاهپور اول ،

ظهور اسلام و برخورد آن با دین زرتشتی ، مجوس در قرآن

و در جامعه اسلامی ، دین زرتشتی بعد از اسلام در ایران

و هند ، ادبیات دینی زرتشتی بزبان پهلوی *

منابع اصلی درس:

گاتاها، ترجمه پورداود، یشتها، ترجمه پورداود *

ادیان ایران باستان، نیرگد، ترجمه دکتر نجم آبادی *

تاریخ جامع ادیان، جان ناس *

منابع فرعی درس:

ایران در زمان ساسانیان - کریستن سن، ترجمه یاسمی *

عرفان و ادب فارسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : شناخت جلوه های عرفان اسلامی در زبان و ادبیات فارسی و

شرح کتب و آثار عرفانی فارسی

بر فصل دروس :

نخستین جلوه های تصوف در ادب فارسی ، تصوف در خراسان .

گسترش تصوف اسلامی در سرزمینهای فارسی زبان ، معرفی آثار مهم عرفانی

ب زبان فارسی ، کشف الحبوب ، حبویری ، ابوسعید ابوالخیر

و رباعیات عرفانی ، باباطاهر همدانی ، خواجه عبدالله انصاری

سنائی و غزل عرفانی ، سنائی و مثنویهای عرفانی او ، عطار ،

نظامی ، مولوی ، سعدی ، حافظ ، جامی

(با ذکر نمونه هائی از غزلیات ، عرفانی آنها ، نمونه هائی از مثنویهای

سنائی ، عطار و نظامی و مولوی)

عرفان نظری ب زبان فارسی ، منطق الطیر عطار ، گلشن راز شیخ محمود شبستری

ترجمه آثار عرفانی عربی به فارسی .

تصوف اسلامی در هند و سهم زبان فارسی در اعتلای افکار عرفانی اسلامی در

هند . عرفای فارسی زبان هند ، امیر خسرو دهلوی ، حسن دهلوی ، ذکر برخی از

آثار عرفانی فارسی در هند (چون نوشته های کیسو دراز ، شیخ احمد سمرندی ،

محدث دهلوی) . اقبال لاهوری و عرفان اسلامی . افکار عرفانی اسلامی او .

زبان عمومی (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : قادر ساختن دانشجویان کارشناسی ارشد به استفاده از متون

انگلیسی مربوط به مطالعات اسلامی

سرفصل دروس :

مقاله بیت المال ، مقاله قاضی ، مقاله برامکه مقاله جمعه ،

فلسطین و مقاله جامبه .

